

บันทึก

เรื่อง ขอให้ตีความสัญญาซื้อขายและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

กรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหารได้มีหนังสือที่ ๗๗๘/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๑ ความว่า กองทัพอากาศรายงานว่าได้ตั้งฎีกาเบิกเงินการจรับค่าซื้อสิ่งของต่างๆ ใช้ราชการในกองทัพอากาศไปยังกระทรวงการคลังตามฎีกาที่ ๕๗๓/๒๕๐๐ ที่ ๖๐๐/๒๕๐๐ ที่ ๖๐๓/๒๕๐๐ และที่ ๖๕๐/๒๕๐๐ ซึ่งตามสัญญาซื้อขายที่ทำตามตัวอย่างสัญญาทำระเบียบสำนักคณะรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๔๙๘ ข้อ ๘ มีเงื่อนไขว่า ถ้าผู้ขายไม่นำสิ่งของมาส่งมอบให้แก่ผู้ซื้อให้เป็นการถูกต้องภายในกำหนดตามสัญญานี้ ผู้ขายยอมให้ผู้ซื้อปรับเป็นจำนวนเงินร้อยละห้าของราคาส่งของที่ยังไม่ได้ส่งโดยคิดเป็นรายเดือนจนกว่าผู้ขายจะได้นำสิ่งของนั้นๆ มาส่งให้แก่ผู้ซื้อจนครบถ้วนและถูกต้องตามสัญญา แต่ผู้ตรวจสั่งจ่าย กระทรวงการคลังคำนวณค่าปรับในการที่ผู้ขายส่งของล่าช้าโดยคิดเศษของเดือนเป็น ๑ เดือนเต็ม

กระทรวงกลาโหมได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การคำนวณเศษของเดือนเป็น ๑ เดือนเต็มนั้น ไม่ถูกต้องตามมาตรา ๑๕๙ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งให้คำนวณระยะเวลานั้นเป็นเดือนตามปฏิทินในราชการ เศษของเดือนจึงควรเฉลี่ยปรับตามส่วนมิใช่ปรับ ๑ เดือนเต็ม

เนื่องจากเรื่องนี้เป็นปัญหาในการตีความตามสัญญาซื้อขายทำระเบียบสำนักคณะรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๔๙๘ และมาตรา ๑๕๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงขอเสนอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความ เพื่อยึดถือเป็นหลักในทางปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้ว ขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

๑. โดยที่สัญญาซื้อขายดังกล่าวข้างต้นมิได้กำหนดถึงข้อตกลงเกี่ยวกับการนับไว้เศษของเดือนไว้ ปัญหาจึงมีว่าจะนับเศษของเดือนเป็นหนึ่งเดือนหรือคำนวณเป็นรายวัน เมื่อพิจารณามาตรา ๑๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งมีความว่า ในกรณีที่มีข้อสงสัยท่านให้ตีความไปในทางที่เป็นคุณแก่คู่กรณีฝ่ายซึ่งจะเป็นผู้ต้องเสียในมูลหนี้ นั้น จะเห็นได้ว่าเมื่อมีข้อสงสัยเกิดขึ้นแล้วจะต้องตีความไปในทางเป็นคุณแก่บุคคลที่จะต้องรับผิดชอบตามสัญญา ฉะนั้น เมื่อสัญญานี้มิได้กำหนดการนับเวลาไว้เป็นพิเศษนอกเหนือประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การคำนวณเศษของเดือนจึงต้องคำนวณเป็นรายวันตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๑๕๗^๑ มาตรา ๑๕๘^๒

ส่งพร้อมหนังสือที่ ๑๐๑๒/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๐๑

^๑ มาตรา ๑๕๗ ระยะเวลานั้น ท่านให้คำนวณเป็นวัน

ถ้าระยะเวลานับเป็นชั่วโมง ท่านว่าระยะเวลาย่อมเริ่มต้นในทันทีนั้น

และมาตรา ๑๕๙^๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คือคิดเป็นรายวันและให้คำนวณตาม
ปฏิทินในราชการ

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย
(นายหยุต แสงอุทัย)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๐๑

^๒ มาตรา ๑๕๘ ถ้าระยะเวลานับเป็นวันก็ดี สัปดาห์ก็ดี เดือนอาปีก็ดี ท่านมิให้นับวันแรก
แห่งระยะเวลานั้นรวมคำนวณเข้าด้วย เว้นแต่จะเริ่มการในวันนั้นเองตั้งแต่เวลาอันเป็นกำหนดเริ่มทำการงานกัน
ตามประเพณี

^๓ มาตรา ๑๕๙ ถ้าระยะเวลานับเป็นสัปดาห์ก็ดี เดือนอาปีก็ดีท่านให้คำนวณตามปฏิทินใน
ราชการ

ถ้าระยะเวลามีได้กำหนดนับแต่วันต้นแห่งสัปดาห์ก็ดี วันต้นแห่งเดือนอาปีก็ดี ท่านว่า
ระยะเวลาย่อมสิ้นสุดลงในวันก่อนหน้าจะถึงแห่งสัปดาห์ เดือน อาปีสุดท้ายอันเป็นวันต่างกับวันเริ่มระยะเวลา
นั้น ถ้าในระยเวลานับเป็นเดือนอาปีนั้นไม่มีวันตรงกันในเดือนสุดท้ายท่านว่าวันสุดท้ายแห่งเดือนนั้นเป็นวันสุด
สิ้นระยะเวลา